

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Коджебаш Анастасії Вадимівни «Оптимізація фітоценотичної структури паркових насаджень ХХ століття в умовах Центрально-Придніпровської височинної області» подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство» в галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

1. Актуальність роботи. Паркові насадження у містах і селах сприяють кращій організації культурного відпочинку населення, поліпшують їхній архітектурний вигляд, знижують швидкість вітру, регулюють тепловий режим, очищають і звожують повітря, поглинають шум. З ними тісно пов'язане функціональне зонування територій населених місць, система транспортних і пішохідних магістралей, прокладання інженерних комунікацій. Крім того, паркові насадження впливають на формування забудови території та художню виразність архітектурних ансамблів. Парки входять до планування структури населеного пункту і є обов'язковими елементами культурного ландшафту.

Актуальність дисертаційної роботи визначається тим, що станом на сьогоднішній день в умовах Центрально-Придніпровської височинної області паркові насадження ХХ століття, значна частина яких знаходиться у занедбаному стані, недостатньо досліджені, відсутні науково-обґрунтовані рекомендації щодо шляхів їхньої оптимізації та реконструкції.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота Анастасії Вадимівни Коджебаш виконана впродовж 2016–2023 років на кафедрі лісового господарства Уманського національного університету садівництва за тематичним планом науково-дослідної роботи «Оптимальне використання природного і ресурсного потенціалів агроєкосистем Правобережного Лісостепу України» (номер державної реєстрації 0101U004495), підрозділ «Вивчення еколого-біологічних особливостей

інтродукції деревних, кущових і трав'яних рослин у Правобережному Лісостепу України та використання їх у культурі».

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Автором проведено всебічний поглиблений аналіз наукової літератури за темою досліджень, визначено й обґрунтовано мету та завдання досліджень, які включають проведення ретроспективного аналізу парків ХХ століття, визначення видового різноманіття дендрофлори паркових насаджень та фітоценотичної структури рослинних угруповань деструкції верхнього намету, вивчення структури екологічних морф, дослідження сезонної динаміки у паркових фітоценозах, оцінювання санітарного стану насаджень, розроблення заходів для покращення стану досліджуваних об'єктів, рекомендацій щодо оптимізації фітоценотичної структури паркових насаджень.

Наукові положення, висновки та рекомендації щодо оптимізації стану парків ХХ століття сформульовані автором, що підтверджуються значною кількістю зібраного підчас експедицій та обстежень матеріалу, одержаного й опрацьованого за допомогою історико-картографічних, біометричних, лісівничих, фенологічних, фітоценотичних, статистичних та інших методів, є логічним завершенням їх всебічного дослідження в умовах Центрально-Придніпровської області.

4. Наукова новизна одержаних результатів проведених досліджень.

Серед положень дисертації, що містять наукову новизну отриманих результатів, варто відзначити розроблені здобувачкою нові підходи та конкретні пропозиції з реконструкції та благоустрою паркових насаджень, що створені в Центрально-Придніпровській височинній області в ХХ ст. Дисертаційна робота сприяє поліпшенню вивчення особливостей історичного формування фітоценотичної структури садово-паркових об'єктів минулого століття у Центрально-Придніпровській височинній області.

5. Практичне значення дисертаційної роботи. Авторські дослідження мають практичне значення для удосконалення шляхів оптимізації озеленення

парків ХХ ст. Центрально-Придніпровської височинної області. Результати досліджень взяті до впровадження Шевченківською сільською радою (акт впровадження від «07» травня 2018 р. – додаток И1) та Іванівською сільською радою (акт впровадження від «05» грудня 2018 р. – додаток И2).

Отримані результати та висновки використовуються в навчальному процесі Уманського національного університету садівництва під час викладання дисциплін «Озеленення населених місць», «Реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів», «Паркова фітоценологія» (акт впровадження від «26» червня 2023 р. – додаток И3).

6. Повнота викладу результатів досліджень в опублікованих працях та особистий внесок здобувача до наукових публікацій, опублікованих зі співавторами

Дисертаційна робота є завершеною науковою роботою. Автору належить постановка проблеми, підбір методів досліджень і дослідних об'єктів, інформаційний пошук, опрацювання літературних джерел, проведення польових досліджень та їх обробка, узагальнення матеріалів літератури, здійснення математичної обробки матеріалів, розробка проєктів з реконструкції, аналіз та узагальнення отриманих результатів, формулювання висновків і рекомендацій, написання наукових публікацій та дисертаційної роботи. Сформульовані положення даної наукової роботи є результатом багаторічних досліджень. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використано лише ті ідеї та положення, котрі є результатом особистої роботи дисертанта.

За темою дисертаційного дослідження опубліковано 24 наукові праці, з яких: 6 статей у наукових фахових виданнях і 18 тез наукових конференцій. Опубліковані праці повністю розкривають основний зміст дисертації.

7. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційної роботи.

Результати досліджень А.В. Коджебаш слід використовувати для удосконалення шляхів оптимізації озеленення парків ХХ ст. Центрально-Придніпровської височинної області та в навчальному процесі у закладах вищої

освіти під час викладання дисциплін «Озеленення населених місць», «Реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів», «Паркова фітоценологія».

8. Характеристика структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертаційна робота характеризується логічною послідовністю, зв'язністю та завершеністю викладу матеріалів, чітким формулюванням основних наукових положень, висновків і пропозицій. Дисертацію написано українською мовою. Мова дисертації характеризується смисловою точністю, логічністю, дотриманням стилістичних норм і зв'язків у реченні, простотою викладення. В цілому, стилістичне оформлення тексту дисертаційної роботи відповідає особливостям писемного наукового стилю мови та узгоджується з вимогами до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

За формою, змістом, глибиною розроблення і обґрунтування висновків дисертація є кваліфікованою науковою працею, виконаною на належному теоретичному та методичному рівні, містить вперше отримані та науково-обґрунтовані результати вирішення такої важливої проблеми, як реконструкція та оптимізація паркових насаджень ХХ ст. Центрально-Придніпровської височинної області. На основі обговорення і висновків визнана закінченою самостійною науково-дослідною роботою, що відповідає вимогам до дисертаційних робіт профілю садово-паркового господарства. Авторка виконала значний обсяг досліджень, що дозволило зробити аргументовані висновки і запропонувати практичні рекомендації щодо покращення структури, декоративності та функціональності парків ХХ ст.

Дисертаційна робота Коджебаш Анастасії Вадимівни на тему: «Оптимізація фітоценотичної структури паркових насаджень ХХ століття в умовах Центрально-Придніпровської височинної області», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство оформлена

відповідно до вимог ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

9. Структура та обсяг дисертації. Дисертацію викладено на 249 сторінках комп'ютерного тексту, з яких основний текст становить 147 сторінок, містить 37 таблиць і 84 рисунки. Дисертація складається з анотації, переліку скорочених позначень, вступу, п'яти розділів, висновків, рекомендацій виробництву, списку використаних джерел із 224 найменувань і 10 додатків. Положення дисертації викладено в логічній послідовності.

Результати досліджень у дисертаційній роботі викладені послідовно. Досліджено розташування, історію створення, сучасний стан, фітоценотичну структуру та мікроклімат парків. На основі одержаних у цих обстеженнях даних розроблено пропозиції щодо оптимізації цих парків, сформульовано висновки і рекомендації виробництву. Опубліковані праці повністю розкривають основний зміст дисертації.

10. Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційної роботи.

За загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Коджебаш А. В. потрібно відмітити деякі недоліки:

1. У дисертаційній роботі зустрічаються русизми: «упаковка» с. 34, «більш часті» с. 63, «більш складну» с. 172, 175, «найбільш продуктивними» с. 63, «найбільш стабільною» с. 92 тощо. Крім того, вживається російська термінологія. Замість російськомовного терміна: «посадка» слід вживати «садіння або висаджування», замість «посадки» – «насадження», замість «пересадка» – «пересаджування», замість «обрізка» – «обрізування», замість «висадка» – «висаджування» тощо.

2. Терміни «лише трішки», «великими змінами» с. 6 не наукові, слід вживати «дещо», «значними або істотними змінами».

3. Необхідно конкретизувати пункти 2 і 3 новизни досліджень.

4. На с. 55 стверджується, що «назви вищих рослин вказували відповідно до визначника рослин [20], та досліджень В. Я. Заячука [49], О. А. Калініченка

[55] та інших». Потрібно написати «... та підручника В. Я. Заячука [49] і навчального посібника О. А. Калініченка [55]».

5. У гістограмі паркових насаджень ХХ ст. Центрально-Придніпровської височинної області за індексами різноманітності Шеннона, Сімпсона, Уїткера 1 та Уїткера 2 чомусь відсутні показники для парків с. Шевченкове і «Дружба».

6. Пункти 7 і 8 висновків до розділу 4 потребують уточнення.

7. На мою думку, на с. 174 у пунктах 5 і 7 висновків вжито не наукові терміни. У пункті 8 необхідно вказати конкретні парки. Пункт 9 потрібно уточнити. Пункт 10 потрібно конкретизувати цифровим матеріалом, який авторка отримала, а друге речення видалити.

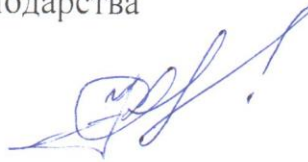
Однак, усі наведені недоліки не знижують актуальності, новизни та практичної цінності виконаної багатопланової роботи для удосконалення фітоценотичної структури та реконструкції парків ХХ ст. Центрально-Придніпровської височинної області та загальної позитивної оцінки наукової роботи, не применшують її значення для теорії і практики садово-паркового господарства. Розроблені авторкою проекти реконструкції парків і пропозиції виробництву впроваджено в с. Іванівка Уманського району (акт впровадження від «05» грудня 2018 р. – додаток И2) та с. Шевченкове Звенигородського району (акт впровадження від «07» травня 2018 р. – додаток И1).

Аналіз дисертації та наукових праць, опублікованих авторкою, підтверджує те, що вона виконала завершену науково-дослідну роботу, яка збагатила теорію і практику садово-паркового господарства новими підходами та конкретними пропозиціями з покращення паркових насаджень ХХ ст. Тому результати досліджень А. В. Коджебаш використовуються в навчальному процесі Уманського національного університету садівництва під час викладання дисциплін «Озеленення населених місць», «Реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів», «Паркова фітоценологія» (акт впровадження від «26» червня 2023 р. – додаток И3).

11. Загальний висновок. Дисертаційна робота А. В. Коджебаш на тему: «Оптимізація фітоценотичної структури паркових насаджень ХХ століття в

умовах Центрально-Придніпровської височинної області» є завершеною науковою працею, написана і оформлена відповідно до вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022. № 44, а також є завершеною науковою працею, а її авторка, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 206 Садово-паркове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство.

Рецензент: кандидат с.-г. наук,
доцент кафедри лісового господарства
Уманського національного
університету садівництва

Сергій КОВАЛЬ

Підпис	<i>Сергій Коваль</i>
	ЗАСВІДЧУЮ
	Завідувач канцелярії Уманського НУ
	<i>Вікторія Сергєва</i>
	"20" 10 2023р

